

Jeremia 14

- 1 Het woord van de HEERE dat tot Jeremia gekomen is met betrekking tot de grote droogte.
- 2 Juda treurt, zijn poorten verkommeren, ze liggen in het zwart gehuld ter aarde, en het gejammer van Jeruzalem stijgt omhoog.
- 3 De vooraanstaanden onder hen sturen hun minderen erop uit voor water. Komen zij bij de regenbakken, dan vinden zij geen water, met hun lege kruiken keren zij terug. Zij schamen zich en worden te schande en bedekken hun hoofd.
- 4 Omdat de grond gescheurd is – er is immers geen regen op het land – schamen de akkerbouwers zich, zij bedekken hun hoofd.
- 5 Ja, zelfs een hinde werpt op het veld haar jong, en laat het in de steek, omdat er geen gras is.
- 6 De wilde ezels staan op de kale hoogten, als jakhalzen snakken ze naar adem, hun ogen bezwijken, omdat er geen gewas is.
- 7 Hoewel onze ongerechtigheden tegen ons getuigen, HEERE, doe het omwille van Uw Naam, want talrijk zijn onze afdwalingen, tegen U hebben wij gezondigd.
- 8 U, Hoop van Israël, zijn Verlosser in tijd van benauwdheid, waarom zou U zijn als een vreemdeling in het land, als een reiziger, die slechts van de weg afwijkt om te overnachten?
- 9 Waarom zou U zijn als een radeloze man, als een held die niet verlossen kan? U bent toch in ons midden, HEERE, en wij zijn naar Uw Naam genoemd, verlaat ons niet.
- 10 Zo zegt de HEERE over dit volk: Zij hebben het rondzwerven zo liefgehad, zij hebben hun voeten niet gespaard. Daarom scheidt de HEERE in hen geen behagen. Nu zal Hij aan hun ongerechtigheid denken en hun zonden straffen.
- 11 Verder zei de HEERE tegen mij: Bid niet voor dit volk ten goede.
- 12 Al vasten zij, Ik luister niet naar hun geroep. Ook al brengen zij een brandoffer en een graanoffer, Ik zal in hen geen behagen scheppen, maar door het zwaard, door de honger en door de pest zal Ik een einde aan hen maken.
- 13 Toen zei ik: Ach, Heere HEERE, zie, die profeten zeggen tegen hen: U zult geen zwaard zien en honger zult u niet krijgen, maar Ik zal u een duurzame vrede geven in deze plaats.
- 14 De HEERE zei tegen mij: Die profeten profeteren vals in Mijn Naam. Ik heb hen niet gezonden, Ik heb hun geen opdracht gegeven en Ik heb niet tot hen gesproken. Zij profeteren u een leugenvisioen, waarzeggerij, holle praat en bedrog van hun eigen hart.
- 15 Daarom, zo zegt de HEERE over de profeten die profeteren in Mijn Naam, hoewel Ík hen niet heb gezonden, en zij toch zeggen: Er zal geen zwaard en honger in dit land zijn. Die profeten zullen zelf door het zwaard en door de honger omkomen.
- 16 En het volk waartegen zij profeteren, zal weggeworpen worden op de straten van Jeruzalem vanwege de honger en het zwaard, zonder dat iemand hen begraaft: hen, hun vrouwen, en hun zonen en hun dochters. Zo zal Ik hun kwaad over hen uitstorten.
- 17 Zeg dan dit woord tegen hen: Tranen stromen uit mijn ogen naar beneden, nacht en dag, zonder ophouden, want de maagd, de dochter van mijn volk, is gebroken met een grote breuk, door een wond die zeer pijnlijk is.
- 18 Ga ik eropuit, het veld in, ziedaar hen die gevallen zijn door het zwaard. Kom ik in de stad, ziedaar hen die ziek zijn van de honger. Ja, zowel profeet als priester trekt in het land rond en weet geen raad.
- 19 Hebt U Juda dan helemaal verworpen, of walgt Uw ziel van Sion? Waarom hebt U ons zo geslagen dat er geen genezing voor ons meer mogelijk is? Wij zien uit naar vrede, maar er is niets goeds, naar een tijd van genezing, maar zie, er is verschrikking.
- 20 HEERE, wij kennen onze goddeloosheid, de ongerechtigheid van onze vaders, want wij hebben gezondigd tegen U.

21 Verwerp ons niet omwille van Uw Naam, maak Uw heerlijke troon niet te schande, denk aan Uw verbond met ons, verbreek het niet.

22 Zijn er onder de nietige afgoden van de heidenvolken die het laten regenen, of kan de hemel regendruppels geven? Bent U dat niet, de HEERE, onze God? Wij zien naar U uit, want al deze dingen doet U!

De voorbede van Jeremia

Ditmaal gaat het over de voorbede en het oordeel. De HEERE wil niet dat Jeremia nog langer voor dit volk bidt. Blijkbaar is het niet zo gemakkelijk voor Jeremia om dit instrument los te laten. Het wordt al de derde keer dat God zegt: *Bid niet voor dit volk ten goede*. Jeremia 14:11 De eerste maal hoorden we dit in Jeremia 7:16 *En u, bid niet voor dit volk, hef voor hen geen geroep of gebed aan, dring niet bij Mij aan, want Ik zal niet naar u luisteren*. De tweede maal sprak God Jeremia er op aan in Jeremia 11:14 *En u, bid niet voor dit volk, en hef voor hen geen geroep of gebed aan, want Ik zal niet luisteren op het moment dat zij over hun onheil tot Mij roepen*. 'Driemaal is scheepsrecht', zouden wij zeggen. Inderdaad is dit de derde en laatste keer. U kunt het zich wel voorstellen, vermoedelijk. De HEERE heeft het helemaal gehad met het volk. Te vaak heeft de HEERE Zijn hand over Zijn hart gestreken. In Jeremia 2:27 zien we wat de ervaring is van God met Zijn volk. *Tegen een stuk hout zeggen ze: U bent mijn vader, en tegen een steen: U hebt mij gebaard, want Mij keren zij de nek toe en niet het gezicht, op het moment echter dat onheil hen treft, zeggen ze: Sta op en verlos ons*. 'Nood leert bidden', zegt het spreekwoord. En dat is ook zo. Maar het moet geen spelletje worden. De mensen doen er een schepje boven op. Ze bidden en smeken. Ze brengen extra offers en ze vasten. Maar blijkbaar heeft God dat al zo vaak gezien dat Hij er niet meer warm of koud van wordt. Even is er de suggestie dat ze echt veranderd zijn. Voor korte tijd staan hun voeten in de richting van Gods huis. Maar de HEERE heeft Zich nog niet naar hen toegewend of daar gaan ze alweer achter andere goden aan. Jeremia 14:10 *Zo zegt de HEERE over dit volk: Zij hebben het rondzwerfen zo liefgehad, zij hebben hun voeten niet gespaard. Daarom scheidt de HEERE in hen geen behagen. Nu zal Hij aan hun ongerechtigheid denken en hun zonden straffen*. 'Maar, brengt Jeremia er tegenin: Kijk dan toch HEER. Ze bidden. Ze vasten. Ze brengen brandoffers. Ze zoeken echt vergeving. Ze brengen graanoffers. Ze verlangen naar de gemeenschap met U.' Maar God gelooft het niet meer. Jeremia 14:12 *Al vasten zij, Ik luister niet naar hun geroep. Ook al brengen zij een brandoffer en een graanoffer, Ik zal in hen geen behagen scheppen, maar door het zwaard, door de honger en door de pest zal Ik een einde aan hen maken*. Het is gewoon afgelopen. De maat is vol. Jeremia kan God niet meer vermurwen. Hij moet daar mee ophouden.

En u, bid niet voor dit volk, hef voor hen geen geroep of gebed aan, dring niet bij Mij aan, want Ik zal niet naar u luisteren.

Jeremia gaat te ver

Het voordeel van Jeremia 14 is dat we ook echt de voorbede van Jeremia kunnen horen. Tot nu toe begrepen we dat hij voor het volk bad, zonder te weten hoe zo'n gebed van de profeet er uitzag.

Maar dit keer zijn de gebeden uitgeschreven. Het zijn overigens niet allemaal gebeden. De profeet geeft ook aan wat de hongersnood en de oorlog met hem doen. Met andere woorden: Jeremia schrijft niet alleen op wat hij bidt, maar noemt ook de aanleiding; de nood van de mensen. De tekst van de gebeden – zeker die van de eerste voorbede – valt op door het gebruik van de vele metaforen. Jeremia 14:8,9 *U, Hoop van Israël, zijn Verlosser in tijd van benauwdheid, waarom zou U zijn als een vreemdeling in het land, als een reiziger, die slechts van de weg afwijkt om te overnachten? Waarom zou U zijn als een radeloze man, als een held die niet verlossen kan? U bent toch in ons midden, HEERE, en wij zijn naar Uw Naam genoemd, verlaat ons niet.* Typisch Jeremia zouden wij zeggen, die metaforen. Als het allemaal niet zo aangrijpend was zouden we er misschien om glimlachen. Maar er valt niet veel te lachen. Jeremia zegt nogal wat tegen God. ‘U bent toch geen *vreemdeling*? U hoort toch bij ons. Bent U niet onze God? Zijn wij niet Uw volk? Hoe kunt U Zich zo afstandelijk opstellen? U bent toch niet *iemand die maar een nachtje blijft*. Iemand die we vandaag zien en die morgen weer weg is. Bent U wel echt in ons geïnteresseerd. Doet het U wat, wat wij meemaken als volk? Raakt het U wel?’ Vervolgens gaat Jeremia nog een stap verder. ‘Is het U bekend HEERE dat U een enigszins *verwarde indruk* maakt? Weet U wel waar U mee bezig bent? Heeft U het allemaal nog wel in de hand? U lijkt wel *een radeloze man, een held die ons niet kan redden*. Even waren we onder de indruk. Voor korte tijd wakkerde de hoop aan. Maar dan is er de ontgoocheling. Kunt u ons wel redden? Waar is Uw sterke arm? Waar is Uw macht?’ Metaforen die er niet om liegen. Dit komt hard binnen bij God, ga daar maar vanuit. Jeremia gaat te ver. Weet je, als een paard in de sloot ligt dan trapt hij met zijn benen. Misschien kun je hem als mens dan de slootkant opleiden. Misschien kun je hem redden. Maar Jeremia trekt aan een dood paard. Hij weet dat ook wel. Het is vaak ook onmacht waardoor wij dingen zeggen die we beter voor ons hadden kunnen houden. Eerst staat Jeremia aan Gods kant en keert hij zich met de profetieën tegen zijn eigen volk. Maar als daar niets meer te halen valt, gaat hij aan de kant van het volk staan en keert hij zich tegen God. Als het volk niet verandert, dan moet God maar iets anders verzinnen. Komt het wel weer goed tussen de HEERE en Zijn profeet? Ja, het komt weer goed. Maar het duurt wel even.

Als de mensen niet veranderen, moet God misschien anders worden?

een vreemdeling in dit land, een reiziger

een radeloze man

machteloze soldaat

Wat beweegt Jeremia?

Wat Jeremia beweegt? Dat is gewoon de ellende waarin zijn volk zich bevindt. Daar kan hij niet tegen. Hoe rot ze ook gedaan hebben. Hoe fout ze ook bezig waren. Hij kan het gewoon niet aanzien. Dat zegt hij ook. Jeremia 14:17,18 *Zeg dan dit woord tegen hen: Tranen stromen uit mijn ogen naar beneden, nacht en dag, zonder ophouden, want de maagd, de dochter van mijn volk, is gebroken met een grote breuk, door een wond die zeer pijnlijk is. Ga ik eropuit, het veld in, ziedaar hen die gevallen zijn door het zwaard. Kom ik in de stad, ziedaar hen die ziek zijn van de honger. Ja, zowel profeet als priester trekt in het land rond en weet geen raad.* Er moet zoiets als een hongersnood geweest zijn. Zo begint Jeremia 14:1 *Het woord van de HEERE dat tot Jeremia gekomen is met betrekking tot de grote droogte.* Het is niet bekend wanneer deze grote droogte precies speelde. Maar dat die er is geweest wordt duidelijk uit de reactie van Jeremia. Die liegt er niet om. En dan is er ook nog die

oorlog. Mensen komen niet alleen om door gebrek aan eten en drinken maar ook door het zwaard. Jeremia 14:18 *Ga ik eropuit, het veld in, zie daar hen die gevallen zijn door het zwaard. Kom ik in de stad, zie daar hen die ziek zijn van de honger.* Het komt ons allemaal niet zo vreemd voor. Jeremia maakt het staartje mee van de geschiedenis voordat Juda en Jeruzalem in ballingschap gevoerd worden. Terwijl de boeken Kronieken en Koningen elk wel twee boeken van zo'n veertig hoofdstukken nodig hebben om de koningentijd te beschrijven, kunnen de schrijvers de laatste periode – met drie tot vijf koningen – bijna in één hoofdstuk kwijt. Die koningen doen niet alleen wat slecht is in de ogen van de HEERE, maar politiek gezien klungelen ze ook maar wat aan. De koning van Babel heeft de handen vol aan ze. De ene keer komt hijzelf met zijn legers. Vervolgens stuurt hij de buurlanden op Juda en Jeruzalem af om ze een lesje te leren. Die buurlanden plunderen alles wat los en vastzit. Dan komt Nebukadrezar weer zelf. Het gaat van beleg tot beleg. Telkens wordt Jeruzalem veroverd en beschadigd. In 597 v Chr. worden er tempelschatten geroofd en moet de bovenste laag van de bevolking mee in ballingschap. De ene keer duurt een beleg een paar maand. Tenslotte duurt het beleg zo'n twee jaar. Wat je dan tegenkomt aan honger en ellende in zo'n stad is met geen pen te beschrijven.

Jeremia is niet veel anders dan de gemiddelde mens.

Natuurlijk dacht ieder normaal mens bij de opstand tegen het regiem in Syrië: 'Doe niet zo dom. Dat gaat Assad niet accepteren.' Maar als de beelden van de gebombardeerde steden met de lijken van vrouwen en kinderen en oude mensen de wereld over gaan, breekt het hart van de meeste mensen en staan ze als een man achter de opstandelingen. Zelfs Amerika en het normaal redelijk verstandige Europa. Niemand schijnt te beseffen dat de opstandelingen in Syrië vaak dezelfde personen zijn die we in Afghanistan te vuur en te zwaard hebben bestreden. 'Wij zijn zelf ook mensen.' Dat is het antwoord vermoedelijk. Verdriet en rouw ziet er overal hetzelfde uit of mensen nu moslim zijn of christen, een donkere huid hebben of blank zijn. Inmiddels zijn de meeste mensen ook alweer van hun illusies genezen. Toen de opstandelingen tegen het regiem van Assad in de Islamitische Staat (IS of ISIS) hun ware gezicht hebben laten zien. Toen vond de wereld ook dat die lui hard moesten worden aangepakt. Maar goed – laten wij maar niks zeggen van Jeremia – want de meesten van ons waren in het begin op de hand van de mensen die tegen Assad vochten. We worden nog eens vrienden van Assad.

Jeremia beschrijft de gevolgen van de droogte voor de stedeling en de plattelander, voor rijk en arm, voor mens en dier en het is hartverscheurend. Wie zou daar onbewogen onder blijven? Jeremia 14:2-6 *Juda treurt, zijn poorten verkommeren, ze liggen in het zwart gehuld ter aarde, en het gejammer van Jeruzalem stijgt omhoog. De vooraanstaanden onder hen sturen hun minderen erop uit voor water. Komen zij bij de regenbakken, dan vinden zij geen water, met hun lege kruiken keren zij terug. Zij schamen zich en worden te schande en bedekken hun hoofd. Omdat de grond gescheurd is – er is immers geen regen op het land – schamen de akkerbouwers zich, zij bedekken hun hoofd. Ja, zelfs een hinde werpt op het veld haar jong, en laat het in de steek, omdat er geen gras is. De wilde ezels staan op de kale hoogten, als jakhalzen snakken ze naar adem, hun ogen bezwijken, omdat er geen gewas is.* Jeremia is er stuk van, maar God? God vertrekt geen spier. Zijn besluit staat vast. Het oordeel over Juda en Jeruzalem gaat gewoon door. Daar helpt geen lieve moeder aan.

De boeren staan verslagen, ze houden hun gezicht bedekt

Weten wij wel hoezeer God te vrezen is?

Misschien haakt u af als u merkt dat de HEERE God zo hard kan zijn. Het is uw goed recht. U bent nergens toe verplicht. Maar het is beter om nog even te blijven. Het valt namelijk op dat het oordeel van God niet samenvalt met dat van de profeet. God heeft het laatste woord.

Uit de Bijbel kunnen we opmaken dat de gelovigen samen met de HEERE zullen oordelen over de mensen. Er zit vaak nogal wat licht tussen het oordeel van God en dat van de mensen. Een voorbeeld. Veel mensen lijken alles los te laten – van de kerk tot het geloof in God – maar de hemel houden ze er in. Ze zijn er zeker van hun geliefden terug te zien. Sterker, die schijnen allemaal vanuit de hemel mee te kijken naar wat wij aan het doen zijn. ‘Soms knippen ze even in je hand.’ Tenminste als je die mensen mag geloven. Het is echter een grote vraag of de hemel weggelegd is voor mensen die niet geloven. Buiten Christus om kunnen we de heerlijke toekomst wel vergeten. Althans een toekomst die ons aantrekkelijk voorkomt. Alle mensen hebben inderdaad toekomst. Alle mensen worden volgens de Bijbel opgewekt uit de dood. De een ten leven. De ander ten dode. Daniël 12:2 Was het maar dood. De niet gelovige doden worden opgewekt en gaan naar *het Gehenna* – dat is afgeleid van Hinnom – het dal bij Jeruzalem waar kinderoffers gebracht werden en waar vervolgens een vuilnisbelt van gemaakt is. Waar altijd vuur brandt en waar een mens gewoon niet wil zijn. Het is de hel. De vraag is: ‘Weten wij wel hoezeer God te vrezen is? Hebben de mensen in ons land nog enige sjoege van wie God is?’

Weten wij wel hoezeer God te vrezen is?

Je hebt ware en valse profeten

Jeremia wijst – ter verontschuldiging van de mensen – op de valse profeten. Die waren er. Maar het staat niet met viltstift op hun voorhoofd geschreven, *valse profeet*. Het zijn meestal heel aardige mensen. Veel aardiger dan Jeremia bijvoorbeeld. Het zijn meestal ook positieve mensen. Zij hebben een aantrekkelijk verhaal. Als je kiezen mocht – en dat konden de mensen in de tijd van Jeremia – zou je wellicht liever naar een valse profeet luisteren dan naar iemand zoals Jeremia. Die Jeremia had nou nooit een positief verhaal. Dat is niet helemaal waar trouwens, maar Jeremia is – of hij dat nou leuk vindt of niet – *een onheilsprofeet*. Die andere profeten – en dat waren toch ook mensen die zich er op beriepen dat God door hen sprak – hadden een veel positiever idee van de toekomst. Jeremia 14:13 *Toen zei ik: Ach, Heere HEERE, zie, die profeten zeggen tegen hen: U zult geen zwaard zien en honger zult u niet krijgen, maar Ik zal u een duurzame vrede geven in deze plaats.* Jeremia is een vreemde vogel. Of lijken wij veel meer op Jeremia dan we waar willen hebben? Wij horen bij God. Dat maakt dat wij bij een grotere of kleinere groep mensen horen die ongeveer net zo denken en geloven als wij. De een mag daar ruimhartiger in zijn dan de ander, maar toch er zijn grenzen. Tegelijkertijd maken wij ook deel uit van deze wereld. Zeker wij zijn ‘in de wereld en niet van de

wereld', maar een mens moet toch leven, vindt u niet? En overal zit toch ook wel een zekere waarheid in. Het is vaak maar net vanuit welk gezichtspunt je naar de dingen kijkt. Kijken wij naar de mensen om ons heen dan zijn er types die we niet nadoen, maar die zich wel heel goed redden in de maatschappij. Soms doen ze inderdaad dingen die wij afwijzen, maar vervolgens zeggen ze iets of doen ze iets wat respect afdwingt. Het ligt allemaal zo dicht bij elkaar. We hebben vrienden (nou ja vrienden?) collega's, mensen waar we mee omgaan. Mensen die we in wisselende samenstellingen in groepen – en misschien wel in besturen of overleggen – tegenkomen, met wie we dingen besluiten. En besluiten – dat zult u ook wel weten – is geven en nemen. Het bekende poldermodel waar Nederland beroemd om is. Het maken van compromissen zit ons in het bloed. We begrijpen 'dat we niet in alle dingen onze zin kunnen krijgen.' Dus moet er water bij de wijn. Hoelang is er dan nog sprake van wijn? Dat mag dan een relevante vraag zijn, het neemt niet weg dat ieder mens met meer of minder verdunde wijn leeft. Jeremia lijkt het nu voor die (valse) profeten op te nemen en voor de mensen die met hen wegliepen. Dat is toch opmerkelijk. Maar God is niet onduidelijk. God gaat niet met Jeremia mee. Jeremia 14:14 *De HEERE zei tegen mij: Die profeten profeteren vals in Mijn Naam. Ik heb hen niet gezonden, Ik heb hun geen opdracht gegeven en Ik heb niet tot hen gesproken. Zij profeteren u een leugenvisioen, waarzeggerij, holle praat en bedrog van hun eigen hart.* Niet alleen de profeten zullen het ontgelden. Hetzelfde geldt voor hun toehoorders die hun woorden voor zoete koek slikten. Jeremia 14:15,16 *Daarom, zo zegt de HEERE over de profeten die profeteren in Mijn Naam, hoewel Ík hen niet heb gezonden, en zij toch zeggen: Er zal geen zwaard en honger in dit land zijn. Die profeten zullen zelf door het zwaard en door de honger omkomen. 16 En het volk waartegen zij profeteren, zal weggeworpen worden op de straten van Jeruzalem vanwege de honger en het zwaard, zonder dat iemand hen begraaft: hen, hun vrouwen, en hun zonen en hun dochters. Zo zal Ik hun kwaad over hen uitstorten.*

Dus moet er water bij de wijn. Hoelang is er dan nog sprake van wijn?

Jeremia gaat aan de kant van het volk staan.

Jeremia die altijd aan Gods kant stond, staat nu – zo lijkt het – helemaal aan de kant van het volk. Kijk maar. Hij heeft het voortdurend over *wij*. Hij heeft het over *wij*. Het is zelfs geen *wij* en *zij*. Het is *wij*. Het is *ons*. Kijk maar. Jeremia 14:7 *Hoewel onze ongerechtigheden tegen ons getuigen, HEERE, doe het omwille van Uw Naam, want talrijk zijn onze afdwalingen, tegen U hebben wij gezondigd.* En ook het laatste gebed van Jeremia gaat helemaal uit van een *wij*-gevoel. Jeremia 14:19 *Hebt U Juda dan helemaal verworpen, of walgt Uw ziel van Sion? Waarom hebt U ons zo geslagen dat er geen genezing voor ons meer mogelijk is? Wij zien uit naar vrede, maar er is niets goeds, naar een tijd van genezing, maar zie, er is verschrikking.* 'Wat heeft die man?', zo vraagt u zich misschien af. 'Ja wat heeft die man? Hij heeft wat u en ik misschien zelf ook hebben. De ene keer staan we aan Gods kant en verdedigen we Hem. Tegen kritiek van buitenstaanders. Tegen kritiek van onze kinderen. We zijn zelfs in staat om het voor de kerk op te nemen, waar we zelf ook wel kritiek op hebben. Het volk –

daar zit Jeremia's moeder bij en zijn zus en de kinderen uit de buurt waar hij vroeger veel mee voetbalde. Die oude man die altijd op hetzelfde plekje bij de deur voor het huis zit en dat mongooltje van de overkant dat altijd zo aardig naar hem lacht. Begrijpt u? Het oordeel komt wel heel dichtbij. Het volk dat bent uzelf.

Een dominee die niet zo goed is in relaties hoeft geen slechte predikant te zijn.

Jeremia neemt het op voor de profeten en de priesters

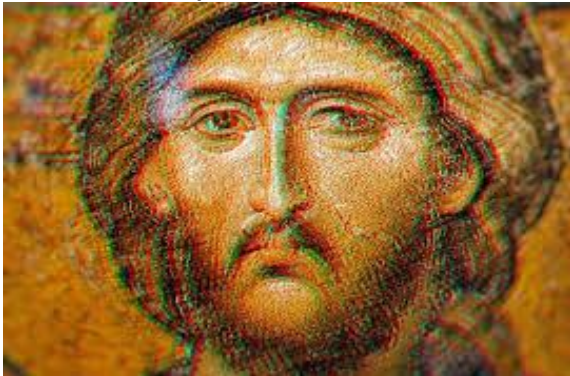
Jeremia neemt het zelfs op voor zijn collega's. Het gaat hem aan zijn hart 'dat de priesters en de profeten niet weten waar ze het zoeken moeten.' Daar raakt hij geëmotioneerd van. Hij is namelijk zelf ook *profeet* en ook nog *van priesterlijke afkomst*. Ja maar – zult u zeggen – dat zijn toch valse profeten? Dat zegt u, maar dat kun je aan hun neus niet zien. Het zijn positieve jongens. Hoe dan ook, het gaat hem aan zijn hart. Jeremia 14:18 *Ga ik eropuit, het veld in, ziedaar hen die gevallen zijn door het zwaard. Kom ik in de stad, ziedaar hen die ziek zijn van de honger. Ja, zowel profeet als priester trekt in het land rond en weet geen raad.* Wist u trouwens dat er ook andere zogenoemde Schriftprofeten aan het werk waren in Jeremia's tijd? Nahum, Sefanja en Habakuk moeten ook in die tijd als profeet opgetreden hebben. Eind zesde begin vijfde eeuw. De oorlogen en belegeringen van Jeruzalem spelen vooral tussen 610-586 v Chr. Misschien waren die profeten er al niet meer. Sommigen van hen waren hoopvol gestemd. Of Jeremia de ware en valse profeten niet goed uit elkaar kon houden? Hoe dan ook; zelfs het lot van zijn collega's gaat hem aan het hart. Wat is er met hem aan de hand? We hebben het al gezegd. Het oordeel is in zijn uitwerking verschrikkelijk voor ieder die het treft. Het is hartverscheurend. Niet voor niets waarschuwt de HEERE ons ervoor. Nogmaals, zijn we voldoende op de hoogte hoezeer de HEERE te vrezen is? Realiseren we ons dat God meent wat Hij zegt? Zijn de oordelen die er geweest zijn – de zondvloed, het oordeel over Sodom en Gomorra, het oordeel over het land Kanaän, uitgevoerd door Israël en het oordeel over Israël bij de ballingschap naar Assur en het oordeel over Jeruzalem en Juda bij de ballingschap naar Babel, het oordeel over het Joodse volk dat Messias Jezus afwees bij de verwoesting van stad en tempel in 70 na Chr. – staan die oordelen voldoende op ons netvlies om ons ervan te overtuigen dat het menens is? En dat *later* te laat is? We weten het niet. Wat we wel weten is dat de profeet Jeremia op een gegeven moment de kant van het volk kiest. Hij neemt het zelfs op voor de geestelijke leiders van dat moment. Iedereen heeft altijd wel een beetje gelijk. Jeremia wil er niet aan. Aan het oordeel. Dit is ook de vraag voor vandaag. Jeremia stelde een vraag over de profeten van het volk. Die schetsten een heel ander, een veel positiever beeld. Op onze beurt vragen we of het Nieuwe Testament ons niet een beetje in slaap wiegt? De God van het Nieuwe Testament zou anders zijn dan de God van het Oude, zeggen de mensen. En zo voelt het ook soms. Wordt de God van het Nieuwe Testament niet te lief voorgesteld? Te veel Evangelie = *Goed Nieuws*? Misschien zouden we dat vandaag als verontschuldiging willen aanvoeren bij God. Kunnen de mensen van vandaag wel weten hoe beroerd ze er voor staan? Het Evangelie klinkt zo positief.

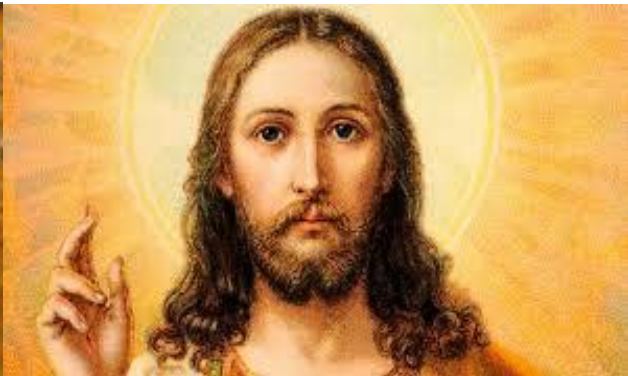
Stelt het Nieuwe Testament de zaak te positief voor?

Is het NT te positief? Dat mag dan misschien gelden voor de rest van het Nieuwe Testament, maar niet voor Johannes de Doper waarmee het allemaal begint. Johannes is echt een hardliner. Niet gek dat ze hem vergelijken met Elia. Jezus zegt zelfs dat Johannes de Doper *Elia was, die zou komen*. Marcus 9:13 *Maar Ik zeg u dat Elia ook gekomen is en ze hebben met hem gedaan alles wat ze wilden, zoals over hem geschreven staat*. De mensen die naar Johannes luisteren lijken eieren voor hun geld te kiezen. 'Je kunt je maar beter laten dopen want je weet maar nooit', zeggen ze tegen elkaar. Zelfs de Schriftgeleerden en de farizeeën staan in de rij. Mattheus 3:7 *Toen hij velen van de Farizeeën en Sadduceeën op zijn doop zag afkomen, zei hij tegen hen: Adderengebroed! Wie heeft u laten weten dat u moet vluchten voor de komende toorn?* De bijl lag volgens Johannes aan de wortel van de boom. Elke boom die geen vruchten zou voortbrengen – lees het nieuwe leven – zou omgehakt worden. Ook Jezus, de Messias – voor Wie Johannes de weg vrij maakt – wordt door Johannes niet al te zachtzinnig afgeschilderd. Mattheus 3:11,12 *Ik doop u wel met water tot bekering, maar Hij Die na mij komt, is sterker dan ik; ik ben het niet waard Hem Zijn sandalen na te dragen. Hij zal u dopen met de Heilige Geest en met vuur. Zijn wan is in Zijn hand en Hij zal Zijn dorsvloer grondig reinigen en Zijn tarwe in de schuur verzamelen en Hij zal het kaf met onuitblusbaar vuur verbranden*. Maar – zal iemand zeggen – Johannes was toch van het oude stempel? Was hij niet de laatste Oudtestamentische profeet? Dat is waar. Dat zegt de Heere Jezus in Mattheus 11:13-15 op het moment dat Johannes aan de Heere twijfelt en zich afvraagt of Jezus wel Degene is die komen zou. *Want al de profeten en de Wet hebben tot Johannes toe geprofeteerd. En als u het wilt aannemen: hij is Elia, die komen zou. Wie oren heeft om te horen, laat hij horen*.

Johannes de Doper

De Heere Jezus Christus

De Heere Jezus neemt duidelijk geen afstand van Johannes de Doper, maar komt Zelf met *Goed Nieuws*. Het is zelfs zo dat Jezus het slechte nieuws – dat Hij ook had kunnen citeren uit Jesaja – weglaat, als Hij Johannes' vraag beantwoordt of Hij Jezus eigenlijk wel de Messias is? We lezen in Mattheus 11:2-6 *Toen Johannes in de gevangenis over de werken van Christus gehoord had, stuurde hij twee van zijn discipelen, en zei tegen Hem: Bent U het Die komen zou, of verwachten wij een ander? En Jezus antwoordde en zei tegen hen: Ga heen en bericht Johannes wat u hoort en ziet: blinden worden ziende en kreupelen kunnen lopen; melaatsen worden gereinigd en doven kunnen horen; doden worden opgewekt en aan armen wordt het Evangelie verkondigd; en zalig is hij die aan Mij geen aanstoot neemt*. De Heere Jezus haalt hierbij Jesaja 29:18 of 35:5 aan om duidelijk te maken wat Hij aan het doen is. Jezus wil Johannes laten zien dat wat Hij doet de vervulling is van een Bijbelse verwachting. Die Bijbelse verwachting heeft twee kanten zoals in Jesaja 61:2 duidelijk wordt. *De Geest van de Heere HEERE is op Mij (..) om uit te roepen het jaar van het welbehagen van de HEERE en de dag van de wraak van onze God*. Genade en wraak. Waar blijft de wraak in Jezus' verhaal? Waarom laat de Heere de wraak hier achterwege? Het Nieuwe Testament is reëel genoeg

waar het gaat om de ernst van de zaak. Maar de Heere wil blijkbaar met *Goed Nieuws* komen. Hij wil ons winnen met koorden van liefde. Eerst is er die opmerkelijke lofprijzing. Mattheus 11:25-27 *In die tijd antwoordde Jezus en zei: Ik dank U, Vader, Heere van de hemel en van de aarde, dat U deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt, en ze aan jonge kinderen hebt geopenbaard. Ja, Vader, want zo was het Uw welbehagen. Alle dingen zijn Mij overgegeven door Mijn Vader; en niemand kent de Zoon dan de Vader, en niemand kent de Vader dan de Zoon, en hij aan wie de Zoon het wil openbaren.* Uit het Joodse volk ziet Jezus mensen naar Zich toekomen. Hij is verrast. Ze komen uit alle lagen van de bevolking, mannen vrouwen, kinderen en oude mensen. Ze komen bijna uit zichzelf. Maar ze worden ook getrokken. Ze kunnen geen weerstand bieden aan Gods liefde in Christus. Zo roept Jezus hen en ons. Mensen met een bepaalde onrust. Een onrust die alleen over gaat bij Jezus. Mensen die soms wel een moe zijn van alles. Mensen met rugzakjes. Mensen die een last dragen. Mattheus 11:28-30 *Kom naar Mij toe, allen die vermoeid en belast zijn, en Ik zal u rust geven. Neem Mijn juk op u, en leer van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en u zult rust vinden voor uw ziel; want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht.* Jezus gaat niet schreeuwen en roepen. Hij gaat niet dreigen. We worden – als God het geeft – voor Hem ingenomen. Eigenlijk willen we nergens liever zijn dan bij Jezus.

Johannes komt met een klaagzang, Jezus met een vrolijk lied.

Het zou overigens niet terecht zijn om onze Heere Jezus Christus in de schoenen te schuiven dat Hij een verkeerd – want te vrolijk – beeld zou hebben geschapen. Als Kapernaüm het Evangelie verwerpt, worden ze volgens de Heere verworpen door God en dat ziet er niet echt goed uit. Mattheus 11:23 *En u, Kapernaüm, die tot de hemel toe verhoogd bent, u zult tot de hel toe neergestoten worden. Want als in Sodom de krachten waren gebeurd die in u hebben plaatsgevonden, dan zou het tot op de huidige dag gebleven zijn. Maar Ik zeg u dat het voor het land van Sodom verdraaglijker zal zijn op de dag van het oordeel dan voor u.* Het WEE van Jezus treft ook de steden Chorazin en Betsaida. Jezus zegt dit trouwens in verband met Zijn relatie tot diezelfde Johannes. Jezus en Johannes zijn het voorwerp van een kinderliedje. Mattheus 11:16,17 *Maar waarmee zal Ik dit geslacht vergelijken? Het is zoals de kinderen die op de markt zitten en hun vriendjes toeroepen: Wij hebben voor jullie op de fluit gespeeld, maar jullie hebben niet gedanst; wij hebben klaagliederen voor jullie gezongen, maar jullie hebben geen rouw bedreven.* Wat bedoelt de Heere met dit kinderliedje? De Heere Jezus bedoelt dit: 'Of God nu hard (Johannes) of zacht (Jezus) uit de hoek komt, de mensen maken er een karikatuur van.' Toch blijft de Heere Jezus de wereld benaderen met *Goed Nieuws* al houdt ook Hij een ernstige ondertoon. Als Hij de zeventig leerlingen terugziet – na hun uitzending – merkt Jezus dat ze heel erg enthousiast zijn over de krachten waarmee het Evangelie gepaard gaat. Maar wat zegt Jezus: 'Daar zou ik niet zo mee in mijn sas zijn. Wees maar blij dat je in de hemel komt.' Lucas 10:20 *Verblijd u echter niet daarover dat de geesten*

aan u onderworpen zijn, maar verblijd u erover dat uw namen opgeschreven zijn in de hemel. De Heere Jezus is een van de weinigen die Zich realiseert wat er op het spel staat.

“Toen we voor jullie op de fluit speelden, wilden jullie niet dansen, toen we een klaaglied zongen, wilden jullie niet rouwen.”

Jezus realiseert Zich wat er op het spel staat.

Het valt op vlak voor en na het lijden en sterven. Als er geen andere weg lijkt te zijn om de wereld te redden en Jezus de toorn van God moet dragen, zweet Hij bloed. Dat is aangrijpend. Jezus wordt overweldigd door grote angst terwijl de leerlingen – niet gehinderd door enige kennis – liggen te slapen. Niet voor niets is Jezus vermoedelijk zo gauw overleden aan het kruis. Iets waar Pilatus zich over verbaast. Terwijl de moordenaars nog springlevend aan het kruis hingen, had Jezus de Geest gegeven. Niemand weet werkelijk wat er allemaal misgegaan is tussen God en mensen. Niemand heeft de duivel recht in zijn gezicht gekeken. Niemand kent de hevigheid van Gods toorn, behalve de Heere Jezus. Hij heeft dat allemaal doorgemaakt om ons er van te vrijwaren. De eerste mens stortte de wereld in het oordeel door de zonde. De tweede mens – zoals Jezus ook wel genoemd wordt – droeg het oordeel van God, om de wereld vrij te maken van de straf die ons boven het hoofd hangt. Romeinen 5:12-21 Het heeft God behaagd dit nieuws als *Goed Nieuws* bekend te maken. Het is te vergelijken met een reddingsboei die wordt uitgeworpen naar een drenkeling. Grijpt de drenkeling zich vast aan de reddingsboei, dan wordt hij gered. Laat hij dit na – om welke reden dan ook – dan verdrinkt hij. De mens die gered wordt, ziet Gods liefelijke Gezicht in de persoon van Jezus Christus. ‘Bij wie gered wordt zal de liefde van God de angst overwinnen’, zegt Johannes in zijn brief. 1 Johannes 4:18 Maar wie in het oordeel komt, wacht geen mooi einde. Het is de eeuwige dood. Laten we er toch voor kiezen om – met de mensen die zich door Johannes lieten dopen – *de komende toorn te ontgaan*. Vroeger waren de mensen wellicht meer *godvrezend*. Het is een mengeling van ontzag en angst. Is het iets anders dan God ernstig nemen in wat Hij zegt. Als het over genade gaat, maar ook als het over het oordeel gaat? Wie zou niet de uitweg – die God biedt – kiezen om het vege lijf te redden? ‘Een gewaarschuwd mens telt voor twee.’ Maar we zouden het over *de voorbede* hebben. Inderdaad. Wat we kunnen leren van het bovenstaande, is wellicht dat de voorbede ingezet wordt om Gods volk veilig het Koninkrijk binnen te loodsen. Voorbede om Gods toorn af te wenden of te ontkomen.

Waren de mensen vroeger wellicht meer *godvrezend*?

Jeremia was een voorbidder voor Gods volk.

Jeremia haalt werkelijk alles uit de kast om God op andere gedachten te brengen. Jeremia wil God van het oordeel afbrengen. Daarvoor gebruikt hij een belangrijk middel. Mozes deed dat ook al. Als God die mensen hard aanpakt, zou dat slechte reclame zijn voor Gods Naam in die omgeving. ‘Wat zullen de mensen er wel niet van zeggen?’ Mozes zei: ‘U wilt toch niet dat de mensen zullen zeggen: ‘Hun God kon hun niet naar het beloofde land brengen. Dat zou een enorme afgang zijn.’ Jeremia doet hetzelfde. Jeremia 14:7 *Hoewel onze ongerechtigheden tegen ons getuigen, HEERE, doe het omwille van Uw Naam, want talrijk zijn onze afdwalingen, tegen U hebben wij gezondigd.* En dan nog iets. Jeremia gaat tussen de mensen instaan en zegt: ‘Wij hebben gezondigd.’ Jeremia 14:7 *talrijk zijn onze afdwalingen, tegen U hebben wij gezondigd.* Hij zegt met andere woorden: ‘U wilt toch niet dat de goeden het met de kwaden moeten ontgelden? Ook erkent hij de schuld van het volk. Hij erkent God in Zijn oordeel. Het volk verdient niet beter. Maar als ze dat nou inzien? Als ze nu hun excuses aanbieden? Dat moet toch helpen. Mozes doet dat ook. Mozes laat zich zelfs niet verleiden om op Gods voorstel in te gaan ‘om met hem alleen verder te gaan.’ Dat heeft de HEERE namelijk als mogelijkheid geopperd. Exodus 32:10 Ook Mozes blijft tussen de mensen instaan. Op een gegeven moment zegt Mozes: *Als U niet met ons meetrekt, laat ons dan niet zonder U vertrekken.* Exodus 33:15 *Toen zei hij tegen Hem: Als Uw aangezicht niet meegaat, laat ons dan van hier niet verder trekken.* Jeremia spreekt God aan op al de dingen die Hij voor het volk heeft gedaan. Wie Hij voor de mensen was. God, U bent de bron van hoop, de redder in nood voor de mensen. U laat het toch niet afweten? Jeremia 14:8,9 *U, Hoop van Israël, zijn Verlosser in tijd van benauwdheid, (..) U bent toch in ons midden, HEERE, en wij zijn naar Uw Naam genoemd, verlaat ons niet.* Op zich is dit prima. God houdt van de voorbede. Mozes is er een voorbeeld van, maar ook *Samuël* wordt als voorbidder genoemd en vergeet iemand als *Daniël* niet. En de Heere Jezus. Hij bad voor de mensen die Hem aan het kruis gebracht hadden: *Vader, vergeef het hun want ze weten niet wat ze doen.* Zo bad Job ook voor zijn vrienden. En zo – en zo alleen – ontsnapten ze aan Gods toorn. Er zijn mensen die dicht bij God staan. Als die een goed woordje voor je doen, gaat het wellicht lukken wat je hoopt.

Jeremia bidt voor het volk

Belangrijke voorbidders

Het is misschien niet zo gek dat de mensen in de kerk zich tot belangrijke personen bleven richten, ook al waren ze al lang en breed gestorven. ‘Heilige Petrus bidt voor mij.’ ‘Maria, moeder Gods bidt voor ons.’ De protestanten hebben goed gevoeld dat het voor de Heere Jezus oneervol is als niet Hij, maar anderen worden benaderd. Alsof de Heere niet dicht bij de mensen staat. In het Johannes’ Evangelie laat de Heere al merken dat Hij geen aansporing nodig heeft om goed te doen. Johannes 2:1-12 Op het moment waarop Maria – op dat huwelijk waar de wijn op is – de Heere aanmoedigt iets te doen, keert Hij zich van haar af. *Jezus zei tegen haar: Vrouw, wat heb Ik met u te doen? Mijn uur is nog niet gekomen.* De Heere Jezus neemt afstand van zijn moeder. Als er wat is, moeten wij

ons gewoon direct tot Jezus wenden. Wij worden daartoe aangemoedigd in Hebrëeën 4:14-16 *Nu wij dan een grote Hogepriester hebben, Die de hemelen is doorgedaan, namelijk Jezus, de Zoon van God, laten wij aan deze belijdenis vasthouden. Want wij hebben geen Hogepriester Die geen medelijden kan hebben met onze zwakheden, maar Een Die in alles op dezelfde wijze als wij is verzocht, maar zonder zonde. Laten wij dan met vrijmoedigheid naderen tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid verkrijgen en genade vinden om geholpen te worden op het juiste tijdstip.* Niemand is de gelovigen meer toegewijd dan de Heere Jezus. Hij is de juiste Persoon om je toe te wenden als er wat aan de hand is. Hij is onze eeuwige Koning, onze Enige Hogepriester en onze hoogste Profeet. Hoger in titel en meer betrokken bij de mensen, vind je ze niet.

Over verhoring gesproken

Als je de HEERE eerbiedig iets vraagt – en je maakt je gebed niet onnodig lang – dan mag je op verhoring rekening. Verhoort de Heere Jezus altijd ons gebed? Zeker, de vraag is alleen wat u belangrijk vindt? Als u geluk of geld of gezondheid of succes het belangrijkste vindt, dan is het de vraag of u dat krijgt. Weet u, de Heere Jezus heeft ons lief. Hij geeft wat het allerbeste voor ons is. Voorbeeld: Wanneer u voor uw ogen een ongeluk ziet gebeuren en de man met bebloed hoofd zeurt over zijn horloge dat hij kwijt is. Dan gaat u dat toch ook niet zoeken. U belt 112. Hij heeft hulp nodig. Waar of niet? Wees ervan overtuigd dat de Heere Jezus weet wat belangrijk voor u is en wat niet. Hij heeft een doel en dat is u het Koninkrijk binnenhalen. Wat daarvoor nodig is laat Hij toe. Heeft dat ook prioriteit bij u? Bij Paulus wel. Die zegt ergens dat hij niet graag – na anderen de weg naar het heil te hebben gewezen – zelf verloren zou gaan. 1 Korintiërs 9:27 Kan dat dan? Natuurlijk kan dat. Ook zeer gelovige en belangrijke gelovige mensen moeten heel erg op hun qui-vive zijn. Wist u dat de Heere Jezus toelaat dat de satan Paulus het leven zuur maakt? 2 Korintiërs 12:7 Driemaal heeft Paulus gebeden of de Heere die demon niet kon weghalen, maar de Heere greep niet in. Blijkbaar had Paulus het nodig. Ook volgens hemzelf trouwens. Een te grote overwinningstemming kan een mens onvoorzichtig maken. D Day – de beslissende dag – was achter de rug. Maar V Day – de dag van de overwinning – ligt nog voor ons. Vreemd al die mensen die – zodra er iets van lijden is – roepen: ‘Waar is God?’ Echt superdom voor een christen om zoiets te zeggen. Zou een soldaat zich beklagen over een zware oefening waarin hij ‘doodging’? Ze zullen zeggen: ‘Je zou eens een oorlog moeten meemaken.’ Zou een hardloper zich beklagen over extreme toestanden bij een marathon? Het is oorlog. Wij moeten de eindstreep halen. Wat zeuren we nou? Daar komt nog iets bij. Misschien vindt u dat vreemd klinken, maar er is voor God geen beter instrument om mensen te redden dan langs de weg van het lijden. Kijk maar naar Jezus. Dankzij Zijn lijden redt God de wereld. God doet dat lijden trouwens lang niet altijd Zelf over de mensen komen. Het zijn onze zonden waarmee we de duivel de ruimte geven en Jezus aan het kruis brachten. God zei dat Jezus die weg van het lijden en sterven moest gaan. ‘Jezus moest sterven’, zegt de Bijbel. Zie de drie lijdens-aankondigingen in de Evangelieën. O.a. in Marcus 8:31 *En Hij begon hun te onderwijzen dat de Zoon des mensen veel moest lijden en verworpen worden door de oudsten en overpriesters en schriftgeleerden en gedood worden*

en na drie dagen opstaan. Jezus moest lijden en sterven, wilde Hij ons redden. Met zo'n Heere en Heiland moeten wij niet zo kleinzielig doen en zo gauw zeuren.

*Een meisje werd ziek. Ze bad tot God om genezing.
'Heeft God geantwoord', vroeg iemand? 'Ja', zei ze. 'En wat zei God?' 'Hij zei nee.'*

Paulus als voorbidder

Jeremia is nog niet helemaal uitgebeden. Het doet denken aan wat Paulus over Israël zegt. Paulus bidt voor het volk waar hijzelf uit voortkomt, het Joodse volk. Hij gaat zelfs nog een stapje verder. Hij zou zich wel voor hen willen opofferen als dat hielp. Hij kan zich niet goed voorstellen dat het met dat volk niet goed afloopt. Ze hebben zoveel van God gekregen. Welk volk kan dit zeggen? Om eens iets te noemen: God heeft hen tot Zijn kinderen aangenomen. Hij schonk hun Zijn nabijheid. Met hen sloot Hij meer dan één Verbond. De wet gaf God aan geen ander volk dan aan Israël. Psalm 147:19,20 En dan hebben we het nog niet over de tempeldienst en de beloften. Dat volk is zo rijk gezegend. Overvloedig. Romeinen 9:4,5 *Zij zijn immers Israëlieten; voor hen geldt de aanneming tot kinderen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften. Tot hen behoren de vaders, en uit hen is, wat het vlees betreft, de Christus voortgekomen, Die God is, boven alles, te prijzen tot in eeuwigheid. Amen!* Het ligt niet aan God. Als ze de eindstreep niet halen, hebben ze dit echt aan zichzelf te wijten. Het volk Israel is *het uitverkoren volk*. Welke volk kan dat zeggen? Adeldom verplicht. God mag ook iets van ze verwachten. Paulus mist bij velen van hen de spirit die je van gelovige mensen mag verwachten. *Ik zeg dit niet alsof het Woord van God vervallen is, want niet allen die uit Israël voortgekomen zijn, zijn Israël*, zegt Paulus letterlijk in Romeinen 9:6. Dit is misschien nieuw voor ons. Wij dachten wellicht dat de grote scheiding plaatsvond bij Izaäk en Ismael; De zoon van de belofte en de zoon van een slavin. Maar ook bij Ezaü en Jakob gaan de wegen uiteen. Ditmaal van twee verbondskinderen, want beiden zijn zonen van Izaäk. 'Niet iedereen met Joods bloed hoort ook echt bij Israël', zegt Paulus. Net zoals wij zouden zeggen 'dat lang niet alle kerkmensen echt kinderen van God zijn.' Johannes zegt bijvoorbeeld dat mensen die de kerk verlaten er feitelijk nooit bij gehoord hebben. 1 Johannes 2:19 Dat is dan wel weer heel sterk uitgedrukt. Ze kunnen toch op hun wegen terugkeren? Zeker, maar u begrijpt wat ze bedoelen: pas bij het aanvaarden van Jezus als Verlosser en Heere en een leven uit verzoening en de vernieuwing door de Heilige Geest zie je of iemand door God gekozen is of niet.

Lang niet alle kerkmensen zijn echt kinderen van God

De voorbidder die te ver gaat.

Jeremia beroept zich hartstochtelijk op alles wat God geïnvesteerd heeft in Israël. Jeremia staat vóór de breuk van God met Zijn volk. Paulus staat er achter. Jeremia kan het niet accepteren. ‘Het mag niet, vindt hij. God kan dit niet maken. Voor de mensen niet. En ook voor Zichzelf niet.’ Maar goed daar moet hij dus wel mee oppassen. Hij loopt gevaar dat God zegt: ‘Jeremia aan de kant.’ Jeremia gaat te ver. Jeremia is scherp. Hij klaagt God aan. Jeremia 14:20 *Hebt U Juda dan helemaal verworpen, of walgt Uw ziel van Sion? Waarom hebt U ons zo geslagen dat er geen genezing voor ons meer mogelijk is? Wij zien uit naar vrede, maar er is niets goeds, naar een tijd van genezing, maar zie, er is verschrikking. ‘Hebt u Juda verworpen, hebt u van de Sion een afkeer gekregen? Waarom hebt u ons zo hard geslagen dat er geen genezing voor ons is?* Jeremia vindt blijkbaar dat God het volk te hard heeft aangepakt. Hij slaat ze zo hard dat de wond niet meer geneest. Of – dat zou ook het verwijt kunnen zijn – waarom geneest God het volk niet? Kan God er Zelf niet voor zorgen dat de mensen Hem gaan volgen? Jeremia wekt op zijn minst de indruk de schuld bij God te leggen. Eerst wordt de schuld bij de mensen gezocht. Als die niet veranderen, wordt de schuld bij God gelegd. Zo lijkt het te gaan. Als de wereld niet verandert, moet God maar veranderen.

Machteloos en toch schuldig

Nogal wat jaren geleden deed een kleindochter van prof. Schilder hetzelfde met haar boekje: ‘Machteloos en toch schuldig.’ Met andere woorden: Je bent als christen niet in staat om goed te leven met God en de mensen, maar toch word je er verantwoordelijk voor gehouden. God zet ons gewoon klem. En we doen het altijd verkeerd. Je kunt het niet, maar het wordt wel van je verwacht. Een pijnlijke aanval op het geloof. Een schreeuw om God? Een schreeuw tegen God. Heeft ze gelijk? Nee. We zijn wel verantwoordelijk, maar dankzij de genade van God – Die onze zonden vergeeft en de kracht van de Heilige Geest schenkt – kunnen we een begin maken met het nieuwe leven. Het mag dan een begin van gehoorzaamheid zijn – zoals onze vaders dat zeiden – maar het is er. Een kwetsbare plant, maar hij heeft een begin van groei en bloei.

Als de mensen niet veranderen willen ze dat God Zelf anders wordt, maar God blijft erbij dat het probleem bij de mens ligt. Ook al is God de enige die het kan oplossen. Het is niet verkeerd om het op te nemen voor de geloofsgemeenschap. Mozes doet dat. Samuel doet dat. Paulus doet dat. God heeft geen kritiek op hen. Maar je kunt hierin blijkbaar ook te ver gaan, zoals Jeremia. In het volgende hoofdstuk stelt God hem voor de keus. ‘Wat wil je nou Jeremia? Ga je met Mij mee of met het volk?’ Niet altijd makkelijk deze keus. Het spant er soms om. Moge de goede God ons bewaren.

Als de mensen niet veranderen willen ze dat God Zelf anders wordt. Maar God blijft erbij dat het probleem bij de mens ligt. Al is God de enige die het kan oplossen.

Natuurlijk leefde de hoop in hen dat het niet zo'n vaart zou lopen.

Jeremia gaat te ver. Is dat heel erg? Ja dat is erg. Jezus sprak ook met God. Jezus vroeg soms 'of het niet anders kon.' Maar Hij zondigde niet. Wij kennen een hoopvol verhaal van Habakuk. Ook een profeet. Ook iemand die in de tijd van Jeremia optrad. Natuurlijk hadden die mensen de hoop dat de storm over zou waaien. Habakuk 3:16-19 *Al zal de vijgenboom niet in bloei staan en er geen vrucht aan de wijnstok zijn, al zal de opbrengst van de olijfboom tegenvallen en zullen de velden geen voedsel voortbrengen, al zal het kleinvee uit de kooi verdwenen zijn en er geen rund in de stallen over zijn – ik zal dan toch in de HEERE van vreugde opspringen, mij verheugen in de God van mijn heil. De HEERE Heere is mijn kracht, Hij maakt mijn voeten als die van de hinden, en Hij doet mij treden op mijn hoogten.* Natuurlijk hebben ze verwacht dat het uiteindelijk toch nog goed zou komen. Natuurlijk leefde diep in de profeten de hoop dat al de bedreigingen die ze namens God uitspraken niet hoefden te worden uitgevoerd. *Wij zien uit naar vrede, maar er is niets goeds, naar een tijd van genezing, maar zie, er is verschrikking.* Maar je moet de oorzaak wel bij het volk zoeken en niet bij God. Als het volk het laat afweten en er is geen terugkeer tot God. Dan kun je niet vervolgens naar God toegaan en zeggen: 'Het oordeel kan toch niet doorgaan. U kunt dat niet maken.' Hoezo kan God dat niet maken. 'Heb je verandering gezien bij de mensen? Heb je iets waargenomen wat op bekering moet lijken? Nee. Nou dan.' Jeremia geeft dat ook toe. Misschien doet het volk het niet. Dan doet hij het wel voor het volk. Jeremia bidt in Jeremia 14:20 *HEERE, wij kennen onze goddeloosheid, de ongerechtigheid van onze vadersen, want wij hebben gezondigd tegen U.*

Al zal de wijnstok niets voortbrengen, (..) toch zal ik juichen voor de HEERE.

Jeremia wil de tak niet doorzagen waarop hijzelf zit.

En dan komt er een groot beroep op God. Een beroep op Gods eergevoel. Het is ook wel begrijpelijk want niet alleen het volk zal worden getroffen, maar ook de HEERE Zelf. De HEERE is onlosmakelijk verbonden met Zijn volk. Gaan zij door het slijk dan ook Gods Naam. Jeremia 14:21 *Verwerp ons niet omwille van Uw Naam.* En dan nog iets. De vijand zal Jeruzalem binnen vallen. Hij zal de paleizen in de brand steken en de muren omver halen, maar hij zal ook in de tempel komen, de plaats waar God woont in het heilige der heiligen. Zou de vijand respect opbrengen voor de godsdienst van Israël? Nee, hij zal de geestelijke waarde ervan niet inzien. Hij sloopt al het goud van de wanden. Hij stript het heilige der heiligen. De tempel wordt ontdaan van alles wat kostbaar is. En Jeremia bidt verder: *Maak Uw heerlijke troon niet te schande, denk aan Uw verbond met ons, verbreek het niet.* Jeremia doet in dezelfde zin een beroep op Gods trouw. U heeft toch een Verbond met Uw volk gesloten. U moet toch woord houden. 'Het is toch niets voor God om Zich te laten scheiden van zijn echtgenote', om eens in die metafoor van het trouwverbond te spreken. Natuurlijk, het volk heeft het lelijk laten afweten. Ze hebben de tien geboden stuk voor stuk overtreden. Er bleef geen verbod of gebod meer overeind. Het was inderdaad op grond van de tien geboden dat God het Verbond had gesloten.

Exodus 20 en 34. Dat geeft de profeet toe. Maar bij een verbond zijn toch twee partijen betrokken. Als de ene het laat afweten hoeft de ander het toch niet te laten voor wat het is? Hoe belangrijk zijn deze begrippen in de Bijbel. Het Verbond en *de hesed* en *de emet*; *de liefde* en *de trouw* waarmee God Zijn Verbond gedenkt. Dat zijn toch niet zomaar woorden. Het laatste is werkelijk aandoenlijk. Jeremia en het volk dat hij vertegenwoordigt lijken net op kinderen die in de deur van hun huis staan te huilen terwijl moeder boos met de auto vertrekt. Ze hebben het er zelf naar gemaakt. Maar zij kunnen toch niet zonder moeder. Natuurlijk ze hebben zich misdragen. Natuurlijk verdienen ze dit. Ze verdienen dat hun moeder nooit meer terugkomt. Maar zij zijn toch maar kinderen. Ze kunnen toch helemaal niet zonder moeder. Wie moet dan voor hun zorgen? Wie moet hun dan troosten als ze verdriet hebben. Jeremia past het toe op de goden. Die gaan ons echt niet helpen. U bent de enige die regen kan geven. U bent de enige die ons echt kan helpen. U kunt ons toch niet alleen achter laten. U bent onze hoop. U bent alles wat we hebben. Jeremia 14:22 *Zijn er onder de nietige afgoden van de heidenvolken die het laten regenen, of kan de hemel regendruppels geven? Bent U dat niet, de HEERE, onze God? Wij zien naar U uit, want al deze dingen doet U!* Het is aangrijpend. Dit is een mens in nood. Jeremia weet niet hoe hij het heeft. Als God niet naar hem luistert, lijkt alles verloren. Hij kan niet anders dan hopen dat het op de een of andere manier toch nog goed komt. *Wij zien naar U uit, want al deze dingen doet U!* Natuurlijk vindt God dat hij te ver is gegaan. Maar van Jeremia kan God het wel hebben. Al krijgt deze geschiedenis nog wel een staartje.

De tak niet doorzagen waarop jezelf zit.

